

Skattetilpasning i MNF i Noreg

Arnt Ove Hopland

NHH og NoCeT

Kva er problemet?

- Bekymringa er at MNF kan tilpasse seg slik at dei betalar langt mindre skatt enn NF

To hovedmekanisamar:

- Internprising
 - ▶ Sal av varer og tenester mellom nærstående
 - ▶ Importerar dyrt frå søster i lågskatteland
 - ▶ Sel billeg til søster i lågskatteland
 - ▶ ⇒ Reduserar skattbart overskot i høgskatteland og aukar overskotet i lågskatteland
- Gjeldsskifting
 - ▶ Overfører selskapets gjeld til døtre i høgskatteland
 - ▶ Gjerne i kombinasjon med manipulering av internprisar for renta

Kva for eit problem er størst?

- Det er enklare og billegare å endre internprisar enn kapitalstruktur
 - ▶ For Noreg: Konsistent med funn i Hopland et al. (2014)
- Ulike kostnader forbundne med å endre gjeldsgrad
 - ▶ Auka konkursrisiko ved for mykje gjeld i eit selskap
 - ▶ Valet mellom gjeld og eigenkapital gjev insentiveffekter i dotterselskap
 - ▶ Studier viser at det er dyrt å endre gjeldsstruktur for små selskap (planleggjingskostnader) - td Ruf (2011)
 - ▶ Studier viser at tynne kapitaliseringsreglar er meir effektive enn armslengderegler for internpris

Kva kan myndigheitene gjere?

- OECDs mønsteravtale: Riktig pris for ein intern transaksjon er den som to uavhengige partar ville avtalt (armslengdeprisen)
 - ▶ Ofte frykteleg vanskeleg å seie kva som er korrekt marknadspris
 - ★ Royalties, lisensar etc.
- Setje opp reglar for tynn kapitalisering
 - ▶ Reduserar skattefrådraget for gjeld
 - ▶ Ikkje ønskjeleg å fjerne gjeldsavskrivning heilt
 - ★ Gjeld er viktig for investering

Nokre høgprofilerte dømer

- Fleire dømer på at store MNF nyttar slike “triks”
 - ▶ Apple, Amazon, Facebook, Google, Starbucks, Ikea
- Anekdotisk evidens kan nyttast til å vise at slike ting føregår
- Grundige case studies kan seie ein del om korleis profittskifting føregår i praksis
- Men: Kan korkje nyttast til å kvantifisere problemet eller å gje særlege politiske implikasjonar
 - ▶ Treng å studere incentiv og åtferd systematisk vha skikkeleg teori og økonometri
 - ★ Fokus på empiriske funn i dag

Nokre (av skrekkeleg mange) praktiske utfordringar

Dataavgrensningar er eit vesentleg problem

- Vanskeleg å avdekke faktiske skatteunndragingar
 - ▶ (Finnast typisk ikkje eit slikt punkt i sjølvmeldinga: Unndratt skatt i fjoråret)
- Detaljnivået er ikkje alltid heilt som vi kunne ønskje oss
- Sensitive data, kan vere litt tunge å få tilgong til

Korleis klassifiserar ein MNF?

- Ikkje så beint fram å skilje MNF frå NF som ein kanskje skulle tru
- Har god kontroll på norske selskap med utanlandske eigarar: SIFON
- Har oversikt over kva norske selskap som har transaksjonar med utlandet: Utanlandsoppgåva
- Har ikkje fullt så god kontroll som vi skulle ønskje på kva norske selskap som
 - ▶ eig døtre ute
 - ▶ er del av norske konsern med utanlandsk kopling
 - ★ Samarbeidar med Skatteetaten, har tru på at vi skal få betre oversikt (ganske) snart

Direkte vs indirekte metodar

- Direkte
 - ▶ Td studere kor sensitiv interngjeld eller omfanget av internhandel er til endringar i skatterater
- Indirekte
 - ▶ Studere utvikling i postar (td skattbar inntekt) som vert påverka av ymse typar skatteunndraging
- Indirekte metodar er ofte brukt pga datasituasjonen

Litt om indirekte metodar

- Resultata kan indikere, men strengt tatt ikkje påvise, at profittskifting føregår
- Kan fange opp meir enn berre profittskifting
 - ▶ MNF kan vere ulike NF på mange vis
 - ▶ Krev grundig økonometrisk modellering
- Finnast noko god litteratur som ser på skilnader i lønsemd mellom NF og MNF
 - ▶ Skal sjå på ei norsk studie av Møen og Tropina som nyttar slike metodar

Verknader av utanlandske oppkjøp i Noreg (Møen og Tropina)

- Kva hender med med skattbar inntekt når NF vert MNF?
- Freistar   finne ut kor mykje profitt som vert unnteke fr  skatt
 - ▶ Byggjer vidare på arbeid av Langli og Saudagaran (2004) som finn at MNF har 2.6 prosentpoeng lågare profittmargin enn norske selskap, alt anna likt
 - ▶ Stor effekt: Gjennomsnittleg profittmargin for NF i utvalet er 4.8
- Møen og Tropinas bidrag i høve til L&S
 - ▶ 9 ekstra år med reiknskapsdata
 - ▶ Fleire industrier
 - ▶ Bete klassifisering av MNF
 - ▶ Fast effekt-regresjonar
 - ▶ Kalkulerar det potensielle netto skattetapet

Motivasjon

- Om lag 30% av skattegrunnlaget frå selskap kjem frå MNF (når vi ser bort frå oljesektoren)
- Norske skattemyndigheiter avdekka i 2008 ca 50 tilfeller av det dei hevdar er manipulering av transferprisar og feilaktig fakturering mellom samanknytta selskap
- Utgjorde omlag 6.6 mrd kroner
- Veit ikkje korleis det totale omfanget er
 - ▶ Myndighetene avdekkjer mest sannsynleg berre toppen av isfjellet
- Men: Ikkje gjeve at netto-effekta er negativ
 - ▶ Norsk selskapsskatt er ikkje særleg høg, vil kunne ha at straumen òg går andre vegen
 - ★ Netto effekta er usikker

- Nyttar data frå perioda 1992-2005
 - ▶ To masterstudentar skal dette semesteret gjere same analysa for perioda 2006-2012
- Koplar
 - ▶ Reiknskapsdata frå Brønnysundsregisteret
 - ▶ Eigarskapsdata frå SIFON
 - ▶ Utanlandsk aktivitet i norske selskap frå Utanlandsoppgåva

- Regresjonslikninga ser omlag slik ut

$$\pi_{it} = \beta MNF_{it} + \mathbf{x}'_{it}\gamma + \delta_t + \alpha_i + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

- Kort fortalt: Ei multippel regresjonslikning med tids- og bedriftsfaste effekter og relevante kontrollvariablar
- β gjev då effekta av at ei bedrift endrar status frå NF til MNF på netto inntekt over sal (π_{it})
- Eit negativt forteikn er konsistent med profittskifting ut av landet

Table: Main regression results.

	<i>Dependent variable: Taxable Income/Sales</i>					
	Without controls		All controls		Years around status shift dropped out	
	OLS	FE	OLS	FE	OLS	FE
MNC	-0.0516*** (0.002)	0.0117* (0.005)	-.0322*** (.002)	-.0253*** (.005)	-.0331*** (.002)	-.0394*** (.007)

- Estimater lengst til høgre er reikna for å vere det beste
 - ▶ Kastar ut åra rundt statusskifte for å redusere målefeil (kan vere ei viss treigleik i registreringa)
- Tolkning: Når eit selskap går frå å vere nasjonalt til multinasjonalt går profitabiliteten ned med omlag 4 prosentpoeng

Total effekt på skatteinntekt

- Resultata kan nyttast til å estimere den ekstra profitten ein kan forvente at MNF hadde rapportert om dei ikkje var MNF
- Summerar over alle selskap og antar 28% effektiv skatterate (selskapsskattesatsen i den perioda)
- Uvisse på to nivå
 - ▶ Presisjon og forventningsrettleik i MNF-koeffisienten
 - ▶ Tolkning: Skuldast (heile) koeffisienten profittskifting?
- Beste estimat for tapt skatteinntekt pga profittskifting: 7 mrd pr år
 - ▶ Særs usikre tal
 - ▶ Oljeutvinning er utelatt (standard i slike studiar pga spesielle regelverk)

Møen og Tropina oppsummert I

- MNF har lågare profitabilitet enn NF, ceteris paribus
 - ▶ Beste estimat: 3.9 prosentpoeng
 - ▶ Tilsvarar ca 37% av gjennomsnittleg profitabilitet
- Når ein splittar på utanlandske og norske MNF finn ein ganske ulike verknader
 - ▶ Utanlandsk-kontrollerte MNF: 4.5 prosentpoeng
 - ▶ Norsk-kontrollerte MNF: 2.5 prosentpoeng
 - ★ “There is no place like home”

Møen og Tropina oppsummert II

- Skilnaden er mindre for store selskap - 2.2 prosentpoeng i den høgaste sals-kvintilen
- Skilnader på tvers av bransjar, men vanskeleg å få gode estimat
- Estimert totalt skattetao pga profittskifting: 7mrd pr år - om lag 40% av det potensielle skatteprovenyet frå utanlandske MNF
 - ▶ Usikre estimat!
 - ▶ Oljeutvinning er utelatt

Kva må vi sjå nærmare på framover?

- Skilnader på tvers av sektorar og selskap
 - ▶ Lettare å trikse i nokre sektorar enn andre?
 - ▶ Ulike typar selskap kan ha ulike moglegheiter og incitament til å trikse
- FoU, lisensbetaling og royalties
 - ▶ Her er det vanskeleg å setje skikkelege marknadsprisar - vil tru at dette er problemområder
- Renteavgrensningsreglar (thin cap rules)
 - ▶ Kan selskap tilpasse seg for å omgå reglane?
 - ▶ Provenyeffekter
- Etc., etc.